

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДОГОВІРНЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Право»

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Договірне право Європейського Союзу
Викладач (-і)	Гришко Уляна Петрівна, к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
Е-mail викладача	uliana.hryshko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/ . Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту щодо індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є договірне право ЄС, а саме система законодавства ЄС та законодавства країн ЄС, а також практика реалізації відповідних норм.</p> <p>Дисципліна «Договірне право Європейського Союзу» із застосуванням норм міжнародного приватного права ЄС та права країн членів ЄС дає можливість опанувати доктринальні підходи та правове регулювання договірних правовідносин; принципи договірного права, передбачені як національним законодавством країн ЄС, так і актами ЄС; розуміння договору, порядку його укладення; особливостей виконання та відповідальності за невиконання чи неналежне виконання договору у праві ЄС.</p> <p><u>Основними джерелами</u> дисципліни «Договірне право Європейського союзу» виступають Конвенція Організації Об'єднаних Націй «Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів», Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT), Principles of European Contract Law та ряд інших директив і міжнародних договорів.</p> <p>Застосування міжнародного законодавства для врегулювання договірних відносин є одним з основних, відповідальних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства. Підготовка фахових юристів повинна бути спрямована на те, щоб випускники вищих юридичних закладів оволоділи необхідними знаннями до надання правової допомоги іноземним учасникам правовідносин, а також захисту їх прав та законних інтересів у договірних взаємовідносинах.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є поглиблення системи знань щодо формування у здобувачів теоретичного розуміння суті договірного права ЄС, а саме норм національного права європейських країн, а також права ЄС для оптимального вибору застосовного права при реалізації міжнародних договірних відносин в процесі майбутньої професійної діяльності.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є науковий аналіз джерел регулювання договірних відносин в країнах ЄС, основних принципів європейського договірного права, розуміння договору у країнах ЄС, особливостей його укладення, виконання, зміни, розірвання та відповідальності за невиконання договірних зобов'язань.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u>	

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу наукових джерел та нормативно-правових актів, які регулюють договірні відносини у праві ЄС;
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних щодо особливостей договірного права ЄС;
Здатність до адаптації та дії в новій ситуації врегулювання даних правовідносин;
Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо укладення, виконання та зміни договорів згідно законодавства ЄС;
Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) при регулюванні договірних відносин у ЄС;
Здатність генерувати нові ідеї договірного права ЄС;
Здатність працювати у міжнародному договірному праві ЄС;
Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вивчення договірного права ЄС;
Здатність скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу приватного права країн ЄС.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях врегулювання договірних спорів за законодавством ЄС;
Здатність аналізувати та оцінювати вплив договірного права Європейського Союзу на правову систему України;
Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні;
Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування норм договірного права ЄС;
Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо договірних правовідносин, що виникли, за законодавством ЄС;
Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці укладення, зміни, припинення договорів за законодавством ЄС;
Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм договірного права ЄС, а також розуміння особливостей практики їх застосування;
Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав та інтересів суб'єктів договірних правовідносин;
Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем договірного права ЄС;
Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття з метою ефективного регулювання договірних відносин;
Здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність з договірного права ЄС.

Програмні результати:

Оцінювати природу та характер договірних правовідносин у праві ЄС і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання;
Співвідносити сучасну систему договірного права ЄС з принципами та професійними етичними якостями;
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати та наводити переконливі аргументи щодо врегулювання договірних відносин за правом ЄС;
Дискутувати зі складних правових проблем виконання договорів, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;
Знати основні сучасні правові доктрини, цінності, принципи договірного права ЄС та на їх основі аналізувати взаємодію міжнародного права ЄС та міжнародно-правових систем з правовою системою України.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
2	081 Право	1	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС.	2	2	10
Тема 2. Принципи Європейського договірного права.	2	2	6
Тема 3. Особливості виконання договірних зобов'язань в країнах ЄС.	2	2	6
Тема 4. Розуміння договору у праві ЄС. Форма і порядок укладення договорів за правом ЄС.	2	2	10
Тема 5. Договірні відносини купівлі- продажу за законодавством ЄС.	2	4	6
Тема 6. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг та виконання робіт за законодавством ЄС.	-	2	8
Тема 7. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у ЄС та захист прав.	2	2	6
Тема 8. Гармонізація договірного права ЄС з національними правовими системами.	-	2	8
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.6 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженого Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі наступними змінами та доповненнями). URL: https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННІОІ.pdf		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами одної письмової контрольної роботи. Робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює всю тематику в дисципліни.</p> <p>На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 10 балів, 2 визначення термінів, які оцінюються по 5 балів, 3 закритих тестових запитань, які оцінюються по 5 балів та розв'язання практичної ситуації, яке оцінюється в 15 балів. Максимальний бал за контрольну становить 50.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського</p>		

	заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://kcp.pnu.edu.ua/op-marictp/navchalno-metodychni-materialy/
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.6.1, 4.6.2, 5.1.1.3 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань здобувачів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються п. 5.2 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік. Здобувачу, який виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни і набрав не менше 50 балів – залік виставляється за результатами семестрового (поточного) контролю. Якщо здобувач за результатами семестрового (поточного) контролю набрав менше 50 балів, то після ліквідації академічної заборгованості, він виконує письмову залікову роботу. Заліковий білет складається із 2 описових завдань, які оцінюються в 20 балів кожне, 3 термінологічних завдань, які оцінюються по 5 балів кожне, 3 тестових завдань, які оцінюються по 5 балів кожне і практичного завдання, яке оцінюється у 30 балів. Максимальний бал за залікову роботу складає 100 балів. Залік також може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/ . У такому разі залік проводиться у тестовій формі. Структура білета – 50 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється у 2 бали. Інші питання порядку та організація контролю знань здобувачів визначаються Розділом 5 «Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, залікової роботи, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри*
<https://kcp.pnu.edu.ua/op-marictp/navchalno-metodychni-materialy/>

Академічна доброчесність:

Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL:

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-ак-адемічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття навчальної дисципліни.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник навчальної дисципліни віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (п. 5.1.2 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженого Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі наступними змінами та доповненнями). URL: <https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf>

Неформальна освіта:

Визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (редакція 3) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Договірне (контрактне) право в сучасному європейському праві: курс лекцій /Р.М. Достдар, О.А. Ломакіна, О.В. Минькович-Слободяник, О.О. Мазіна; за ред. Р.М. Достдар. Миколаїв: ФМП, 2021. 155 с. URL: <http://rep.nuos.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7b6bd516-bd3c-4453-a628-9e3ee7569451/content>
2. Єфремова І. І., Ломакіна І. Ю. Принципи свободи договору і рівності сторін у договірному праві України та ЄС. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* 2022. Випуск 2 (54). С.60-66. URL. <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/264404/260521>
3. Завальна Ж. В., Устименко О. А, Савченко В. О., Воронов К. М. Законодавство ЄС та договірне регулювання фінансових послуг в Україні. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична.* 2022. Випуск 33. С.230-235.
4. Менджул М. В. Свобода договору та її межі: відповідність цивільного законодавства України європейським підходам. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету.* 2022. Випуск 69. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/03/21-1.pdf>
5. Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.]; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
6. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. 304 с.
7. Черняк О. Ю. Форма договору в контексті європеїзації цивільного законодавства України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція.* 2022. № 56. С. 117-120. URL. <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc56/25.pdf>

8. Volodymyr V. Luts, Andrii B. Hryniak, Mariana D. Pleniuk, and Valeriia V. Krykoves. Convergence of the Contract Law of Ukraine and EU Member States. Global Journal of Comparative Law. 2021. Volume 10: Issue 1-2. P123-137.

9. Martijn W. Hesselink. Progress in EU Contract Law. European Review of Contract Law. URL: <https://doi.org/10.1515/ercl-2022-2050>

10. Reinhard Zimmermann. The Significance of the Principles of European Contract Law. European Review of Private Law (ERPL), Vol. 28, No. 3, pp. 487-496, September 2020. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3796308#

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Гришко У.П. Договірне право Європейського Союзу: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 33 с.

<https://kcp.pnu.edu.ua/op-magistr/navchalno-metodychni-materialy/>

2. Гришко У.П. Договірне право Європейського Союзу: методичні вказівки для самостійної роботи магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 24 с. <https://kcp.pnu.edu.ua/op-magistr/navchalno-metodychni-materialy/>

Викладач: Уляна ГРИШКО,
доцент кафедри цивільного права